

A főigazgató beszámolója a 2010. évről

1. Az Artisjus működési környezete 2010-ben

1.1 A szerzői jogi keretek módosulása

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 2010. évi módosítása a hazai közös jogkezelők, így az az Artisjus felügyeletét az állami feladatmegosztás átalakítása keretében módosította. A módosítás értelmében a közös jogkezelő szervezetek állami felügyeletét 2011. január 1-je után a Nemzeti Erőforrás Minisztérium helyett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH, korábbi elnevezése: Magyar Szabadalmi Hivatal) látja el. A módosult szerzői jogi törvény értelmében a díjszabásokra vonatkozó jóváhagyási eljárást szintén az SZTNH folytatja le, míg jóváhagyásról a végső döntést a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium hozza meg. A közös jogkezelésre vonatkozó állami felügyeleti tevékenység tartalma egyebekben nem változik.

1.2 A jogérvényesítés szabályozási és piaci háttérének alakulása

A 2010-es év hazai gazdasági folyamatait még mindig a gazdasági válság következményei uralták. Az egyre romló fizetési fegyelem miatt – különösen a tömegesen érvényesített nyilvános előadási jogdíjak területén – érzékenyen érintette az Artisjust a jogérvényesítési rendszer jogi kereteinek átalakítása. Jogszabálmódosítás folytán a fizetési meghagyások kibocsátását a bíróságoktól 2010. június 1-étől a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK) vette át, egyúttal az eljárás egyes elemei kötelezően elektronikussá alakultak. Az erre történő felkészülés miatt a MOKK júniustól októberig nem fogadott be fizetési meghagyásokat. Ezzel párhuzamosan jogerős bírói határozat végrehajtása körében az adós bankszámlájára közvetlenül alkalmazható inkasszó lehetősége is megszűnt, helyét bírósági letiltó végzés vette át, ami hosszabb átfutási időt jelent. A két módosítás együttes hatása az évi sok ezer jogvita eljárást bonyolító Artisjus esetében jelentősen negatív, ráadásul mindkét eljárás illetéke is emelkedett.

2. A jogdíjbevételek és a költségek alakulása 2010-ben

A 2010. évben az Artisjus által beszedett jogdíjak teljes, mérleg szerinti összege 13 040 943 ezer Ft volt. (1. sz. mell.) Ezen belül a bel- és külföldi zenei szerzőket, szövegírókat, jogutódokat és zeneműkiadókat megillető zenei jogdíjak mértéke 9 538 824 ezer forint volt, míg az egyéb jogosultakat képviselő hazai közös jogkezelő szervezetek, illetve az Artisjust megbízó külföldi televízió-csatornák részére beszedett összeg 3 502 119 ezer Ft volt. (2. sz. mell.)

A 2010. évben beszedett jogdíjak mértéke tehát minimális mértékben alulmúlta a 2009. évit.

Az élő és gépzenei nyilvános előadási jogdíjak beszedésével foglalkozó Műsorengedélyezési Főosztály a teljes piaci „lefedettséget” megközelítő helyzetben működik, így újabb területek felderítése és jogérvényesítésbe történő bevonása erősen korlátozott: csak a kisebb méretű – és ezzel együtt kisebb bevételt is hozó – kereskedelmi, szolgáltató egységek (fodrászatok, szépségszalonok, stb.) területén van lehetőség a bővülésre. A gazdasági válság hatása a vendéglátó szektorban nem csupán az üzletbezárások növekvő számában, de az új üzletek

megnyitásának csökkenésében is tetten érhető volt 2010-ben. A főosztály munkájában így egyre nagyobb szerepe van a helyszíni ellenőrzésnek. 2010-ben a 2009-ben átalakított területi ellenőrzési struktúra és módszer alapján sikerült az egyre nagyobb költséget jelentő kiszállások számának további csökkentésével egyidejűleg az ellenőrzött zenefelhasználó üzletek számát növelni. A főosztály munkatársai a 2010. év során több mint 34.000 felhasználónál végeztek ellenőrzést (naptári naponként átlag 94 ellenőrzés történt). A nyilvántartott felhasználók részére az év során 156.895 db fizetési értesítőt állított ki, a fizetési felszólítások száma 67.985 db volt. Az előző évhez képest nőtt a fizetési meghagyások száma, 16.483 fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet nyújtott be a főosztály. A nyilvános előadási jogdíjbevételek érintette legnagyobb mértékben a fizetési meghagyásokra és az inkasszóra vonatkozó jogszabálmódosítás, a rendszer több hónapos kiesése miatt felhalmozódott kinnlevőség a fő oka annak, hogy a bevételi adatok alulmúlják a megelőző évit.

Jelentős előrelépés történt ugyanakkor az élőzenei jogdíjak tekintetében: a 2010. évben már több, mint 13.000 koncertet, illetve élőzenés rendezvényt derített fel az Artisjus.

A beszedett *zenei sugárzási jogdíjak* összege 2010-ben bázis szinten alakult. A sugárzási jogdíjak szinten tartását a kódoltan eredeztetett csatornák továbbközvetítése után beérkező jogdíj növekedése tette lehetővé, a sugárzó szervezetek által befizetett jogdíj összege csökkent. Ennek oka, ahogy azt előre jeleztük, egyrészt a reklámpiac globális csökkenése, amely megmutatkozik a kereskedelmi televíziók jogdíjfizetésében, másrészt a Magyar Televízió költségvetési támogatásának csökkentése. A Sláger és a Danubius helyére lépő két országos kereskedelmi rádió egyike is jelentős tartozásokat halmozott fel már működése első teljes évében, hasonlóan a működését megszüntetni kénytelen Roxy Rádióhoz. Az előrejelzések szerint a két országos kereskedelmi rádió bevétele hamarosan eléri, illetve meghaladja majd az elődeik bevételeit. Ugyanakkor egyelőre bizonytalan, hogy a közszolgálati médiumoknak az új médiatörvény által előírt összevonása hogyan s milyen mértékben fogja érinteni a szerzői jogdíj bevételeit 2011-ben.

Az *üres hang- és képhordozók* után a magánmásolásokra tekintettel beszedett jogdíjak terén az elmúlt évek csillapodó csökkenési tendenciájához képest emelkedést sikerült elérni, a szerzők részére beszedett összeg 11 %-kal nőtt. Ennek fő oka, hogy a 2010-ben másodfokon jogerősen megnyert SAMSUNG-pert követően a mobiltelefon-forgalmazók megkezdték jogdíjfizetési kötelezettségük teljesítését, és jelentős volt a DVD-k, valamint a set-top-box-ok forgalma is. Jogérvényesítési gyakorlatunkat megerősítette az Európai Bíróság 2010-ben közzétett, ún. Padawan-döntése is.

A *kábeltelevíziós* bevétel 8 %-al csökkent 2009-hez képest, ennek oka a kábeltelevíziós piac átrendeződése. Az előfizetők száma már alig bővül, és a kábeltelevíziók csatornákínálatukban csökkentik a szabadon eredeztetett csatornák számát. A piac azonban telített, új előfizetők már csak a versenytársaktól szerezhetők, így növekedés már nem várható.

A *hangfelvétel-kiadásból* származó jogdíjbevétel 5,6 %-os csökkenést mutat, amely egyenes következménye a lemezpiac zsugorodásának. A major hangfelvétel-kiadók hazai leányvállalatai alapvető átszervezésekre kényszerülnek, az EMI kiadó teljes elszámolási és raktározási tevékenységét 2010-től Prágából irányítják, amely jelentős csúszásokat okoz az elszámolásokban. A speciális terjesztésű (lapmelléklet, termékcsomagolás) lemezek volumene 2010-ben már elérte a teljes forgalom 22%-át.

Az *online felhasználásokból* eredő jogdíjbevétel túlnyomó részét az előfizetéses és az interaktív IPTV-szolgáltatások után gyűjtötte be 2010-ben az Artisjus. A letöltési lehetőséget nyújtó online zeneboltok közül a 2010. évet csak a dalok.hu élte túl. Ugyanakkor 2010 végén, illetve 2011 elején több ismert nemzetközi online tartalomszolgáltató kereste meg az Artisjust, hogy szolgáltatásaik hazai területre történő kiterjesztésének feltételeiről tárgyaljanak, így megalapozottan optimisták a 2011. évvel kapcsolatos várakozásaink.

A 2010. évben a közös jogkezelés éves pénzügyi beszámoló szerinti rendben kimutatandó *kezelési költsége* átlagosan 21,72% volt. (3. sz. mell.) Az eredménykimutatásban szereplő értéket a könyvviteli szabályok miatt duplán szereplő tételekkel korrigálva, ténylegesen a jogdíjak beszedésére és felosztására levont és felhasznált költség átlagos aránya azonban 2010-ben sem haladta meg a megszokott 18% körüli mértéket.

3. Tagsági, jogosulti kapcsolatok, kommunikáció

Tagjaink száma 2010-ben ismét növekedett, az év végén 1816 taggal és 7589 nem tag megbízóval rendelkezett az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület. Az egyesület vezető testületeit érintő szomorú változás, hogy a 2010-ben elhunyt Békés Pál helyére a Választmány Spiró Györgyöt választotta meg az Artisjus irodalmi vezetőségi tagjává.

A tagsággal történő kapcsolattartásra is kihatással volt az Artisjus kommunikációs tevékenységének az átszervezése 2010-ben. Az egyesület jogosultak és a nagyközönség irányába történő kommunikációjáért 2010. májusától erre a célra rendelt vezető, Kommunikációs és Stratégiai Igazgató felel.

A jogosultjaink felé történő kommunikáció egyik új elemeként elindult az Artisjus Szerzői Akadémia, amely a hazai szerzői társadalom számára érdekes, gyakorlatban is hasznosítható információk átadását tűzte ki céljául. A nagy érdeklődés mellett zajló, előadásokból, panelbeszélgetésekből és kötetlen párbeszédből álló rendezvények 2010 folyamán olyan témákat öleltek fel, mint az élőzenei koncertek, a zeneműkiadás és a zenei export.

A Szerzői Információs Rendszer (SZIR) 2010. decemberétől már nem csupán a tagság, hanem az összes megbízónk számára nyitva áll. A nyitásnak köszönhetően 2011. májusára már több, mint 900 aktív felhasználója van a SZIR-nek, akik közül mintegy 600 fő egyesületi tag, és 300 fő megbízó, akik egyszerű, de biztonságot jelentő regisztráció után frissítésben követhetik jogdíjforgalmukat. A SZIR továbbfejlesztése – a tagság Könnyűzenei Szerzői Véleményező Bizottság által közvetített igényei alapján – folyamatban van.

Szintén az új kommunikációs stratégia keretében újult meg formailag és tartalmilag is az egyesület Évkönyve, amely a kötelező tartalmi elemek mellett az érintett jogosultak érdeklődésére számot tartó témákat magazinszerű formában tartalmazza.

A sajtókapcsolatok szervezettebbé, az Artisjus megjelenései tervezettebbé és előkészítettebbé váltak 2010-ben. A nagyközönség felé történő kommunikáció új csatornája a Facebook, amelyen az Artisjus szintén 2010-ben létesített napi szinten frissülő profilt (<http://www.facebook.com/artisjus.hu>). Az egyesület jogászai rendszeresen publikálnak a Magyar Szerzői jogi Fórum Egyesület „E-SZER-INT” elnevezésű szerzői jogi szakblogjában (<http://eszerint.blog.hu/>).

Az koncertjogdíjak hatékonyabb beszedése és felosztása érdekében 2009 novemberében elindított „KoncertOnline” 2010. májusa és december 31-e között megduplázta regisztrált

felhasználói számát, év végi állapot szerint 170 koncertszervező és 410 fellépő használja a rendszert.

4. Felosztás és dokumentáció

A sugárzási jogdíjak szinten tartását a kódoltan eredetű csatornák továbbközvetítése után beérkező jogdíjak növekedése tette lehetővé.

A 2010. évi felosztások a szokásos rendben, az előre jelzett határidőkben megtörténtek, ezek alapján a jogdíjak kifizetésére sor került.

A felosztási szabályzat több ponton érdemben módosult:

- a zenei művek pontosabb és könnyebb műfaji besorolása végett, a Könnyűzenei Szerzői Véleményező Bizottság javaslatára a *műfaji pontérték-táblázat* korszerűsítésre került;
- az *üreshordozó-felosztás* során 2011-től kezdve egyrészt a megelőző két év adatait kell figyelembe venni a ráosztásnál, másrészt az egy adott műre kifizethető üreshordozó-díj mértéke 2011-től nem lehet több, mint az adott mű egyéb (nem mechanikai) forgalmából eredő jogdíjak összegének tízszerese;
- a *hanghordozók nyilvános előadása (gépzene)* jogdíj nem ráosztási alapjába bekerültek a nem Magyarországon jogosított, de hazánkban terjesztett hangfelvételek is;
- szerzői javaslatra a *mozivetítések* után kifizetett nyilvános előadási jogdíj alapja 2011-től nem a vetítések száma, hanem az elért jegybevétel lesz.

A rádiós adatszolgáltatás problémáit enyhítendő az Artisjus szerződést kötött a RadioMonitor céggel, az így beszerzett 0-24 órás adatokat egyelőre kontrolladatként hasznosítjuk, majd a tapasztalatok értékelését követően – Felosztási Szabályzat esetleges módosítása nyomán – akár tágabb körben is felhasználhatjuk (pl. kisebb összegű jogdíjat befizető rádióadók műsorának automatikus feldolgozására).

Az Artisjus továbbra is részt vesz a CISAC keretében folyó dokumentációs és felosztási együttműködésben, és a Dokumentációs és Felosztási Főosztály vezetője 2010-től állandó tagja a CISAC fejlesztéseket koordináló CIS-Net Supervisory Boardnak (CSB).

5. Nemzetközi környezet

A 2008. évről szóló beszámolóban is említett CISAC versenyjogi eljárásban 2010-ben semmilyen érdemi percelemény nem történt, az Európai Bíróság előtt fekvő ügy írásos szakasza lezárult, tárgyalás kitűzése várható 2011 második felére.

Az Artisjus a CISAC 2010-ben tartott tisztújító közgyűlésén ismét beválasztották a CISAC vezető testülete, a Board of Directors tagjai közé, és továbbra is alelnökként képviseli a főigazgató az Artisjust a jogkezelő szervezetek európai tömörülésében, a GESAC-ban. Ennek keretében 2010-ben – a küszöbönálló közös jogkezelési irányelv előkészítéseként – több, a GESAC által szervezett megbeszélésre került sor az unió szakpolitikusaival. A CISAC/BIEM regionális igazgatósága 2010-ben is megtartotta az immár szokássá vált nemzetközi szemináriumait, oktatásait az Artisjus székházában.

Budapest, 2011. május 9.

Dr. Szinger András

ARTISJUS által végzett közös jogkezelés jogdíj bevételei

eFt

		2009	2010	%
1.	Zeneszerzői nyilvános előadási jogdíjak	4 833 793	4 700 099	97,23
2.	Rádió és televízió jogdíjak	2 855 159	2 853 217	99,93
3.	Internet, telefonhang stb. jogdíjak	87 344	78 938	90,38
4.	Üres hordozó és kábel-tv jogdíjak szerzőknek	1 162 311	1 249 681	107,52
6.	Hangfelvétel ("mechanikai") jogdíjak	248 570	234 903	94,50
7.	Irodalmi sugárzási jogdíjak	126 002	96 944	76,94
8.	Külföldről szerzői jogdíjak	352 838	325 042	92,12
9.	Nem zenei és szomszédos jogi jogdíjak	3 104 112	3 185 680	102,63
10.	Külföldi sugárzók kábel-tv jogdíja	389 340	316 439	81,28
	Összesen:	13 159 469	13 040 943	99,10

Más belföldi közös jogkezelőknek és külföldi szomszédos jogi jogosultaknak beszedett jogdíjak (ezer forintban)

	2009	%	2010	%
Az ARTISJUS által képviseltek	9 666 017	73,45	9 538 824	73,14
A HUNGART, FILMJUS, EJI és MAHASZ által képviseltek	3 104 112	23,59	3 185 680	24,43
Külföldi sugárzó szervezetek	389 340	2,96	316 439	2,43
Összesen	13 159 469	100,00	13 040 943	99,99

A felosztott jogdíjak, költségek és a szociális-kulturális támogatási ráfordítások aránya a bevételekhez képest

e Ft.

	2009	%	2010	%
Bevétel	13 159 469	100,00	13 040 943	100,00
Kezelési költség	2 819 394	21,42	2 832 273	21,72
Szoc.-kult.	516 343	3,92	561 147	4,30
Felosztás ARTISJUS jogosultak és más, külső jogosultak (szervezetek) számára	9 823 732	74,66	9 647 523	73,98